

POSTANOWIENIE

21 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Grzesiowski (sprawozdawca)

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 października 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej B.R. i M.R.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 23 sierpnia 2024 r., I ACz 2697/24,

w sprawie z powództwa B.R. i M.R.

przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.

o ustalenie,

**uchyla zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające je
postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 25 czerwca
2024 r. sygn. akt I C 285/24 i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Jeleniej Górze do rozpoznania, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

Krzysztof Grzesiowski Marcin Krajewski Maciej Kowalski

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 25 czerwca 2024 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze odrzucił pozew B.R. i M.R. przeciwko syndykowi masy upadłości Bank S.A. w W. o

ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z 3 lipca 2006 r.

2. Postanowieniem z 23 sierpnia 2024 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił zażalenie powodów.

3. Sądy *meriti* uznały, że roszczenie powodów może być dochodzone wyłącznie w trybie zgłoszenia wierzytelności syndykowi uregulowanym w Prawie upadłościowym.

4. Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego wnieśli powodowie, zaskarżając to postanowienie w całości. Skarżący zarzucili zaskarżanemu postanowieniu naruszenie następujących przepisów:

1) art. 199 § 1 pkt. 1 k.p.c. przez błędne zastosowanie tego przepisu i wadliwą ocenę, jakoby w sprawie przeciwko podmiotowi w upadłości niedopuszczalnym było wytoczenie powództwa o ustalenie opartego na art. 189 k.p.c.,

2) art. 145 ust. 1 oraz art. 91 ust. 2 w związku z art. 189 i art. 236 ustawy prawo upadłościowe przez błędną wykładnię i przyjęcie, iż żądanie ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa (art. 189 k.p.c.) stanowi wierzytelność niepieniężną, która stosownie do art. 91 ust. 2 prawa upadłościowego ulega konwersji na wierzytelność pieniężną, w konsekwencji czego sąd doszedł do błędnej konstatacji, że art. 236 wyznacza właściwe postępowanie, a droga sądowa dla powództwa o ustalenie ważności umowy kredytu poprzednika prawnego upadłego bank jest niedopuszczalna,

3) art. 189 w związku z art. 2 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie zażalenia powodów.

5. Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od strony przeciwnej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

6. Przedmiotem skargi jest w istocie prawidłowość zastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego, zgodnie z którym postępowanie sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne w sprawie wszczętej

przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

7. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 19 września 2024 r., III CZP 5/24 (OSNC 2025, nr 4, poz. 42) postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela to stanowisko.

8. Zdaniem Sądu Najwyższego nie ma więc przeszkód do rozpoznania powództwa o ustalenie z art. 189 k.p.c. po ogłoszeniu upadłości dłużnika, z tym że postępowanie takie może się toczyć wyłącznie przeciwko syndykowi, a nie upadłemu. Sprawa o ustalenie nie jest bowiem sprawą o wierzytelność, „która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” i właściwe roszczenie nie może być realizowane w trybie sporządzenia listy wierzytelności.

9. Stąd też zasadny okazał się zarzut kasacyjny dotyczący niewłaściwego zastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego. W tym kontekście odnoszenie się do pozostałych zarzutów skargi kasacyjnej jest już zbędne.

10. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego oraz poprzedzające je postanowienie Sądu Okręgowego i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Jeleniej Górze do rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 108 § 2 k.p.c.).

(G.N.-J.)

[r.g.]